

Fay Hattındayız-7

Nureddin Yıldız'ın "Dünya Nasıl Dönüyor?" (71.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Rabbimizin mülkünde, onun muradı olmayan hiçbir şeyin asla ve kata oluşmayacağına iman ediyoruz.

Firavun, yeryüzünün en çirkin sözlerinden biri olan “ben bu altından nehirler akan Mısır’ın tanrısıyım” dediği gün, bir insanın ağzından çıkabilecek en çirkin ve ağır sözü, tanrılık iddiasını söylemişti. Haman ve toplumun diğer ileri gelenleri isyanında ona destek oldular.

Musa aleyhisselam onlara ve özellikle firavuna Allah’ı, mülkün sahibini hatırlatınca alaylarını ve çirkinliklerini daha da artırdılar. Firavun, “bana yüksek bir kule yapın da oraya çıkıp Musa’nın sözünü ettiği tanrıyı şöyle bir savaşıp mağlup edeyim” dedi, bunu Kur’an’dan öğreniyoruz. Ne çocuk ne deli bu sözleri söylemez ama o söyledi.

Fakat biz biliyoruz ki, Allah izin vermiştir de söyleyebilmiştir. Kendisi hakkındaki en çirkin sözlerin bile söylenmesine izin veren Allah’tır. Çünkü Allah’ın kanunlarının cari olduğu bu büyük mülkte Allah’tan başkasının bir şeyin oluşmasını istemesi bile mümkün değildir.

Dünya üzerinde Müslümanlar olarak yaşadığımız yeryüzünün bir deprem hattını yansıttığını, o hattın da tam fayı üzerinde durduğumuzu mecazî bir ifadeyle anlatıyoruz ve dünyanın imtihan yeri olduğunun farkındayız. Bu imtihanı kazanabildiğimiz kadar mümin olacağız, kazanamadığımız derece de -maazallah- zarardayızdır.

Öyleyse dünyada neler olup biterse bitsin, bizim için olaylara mümince tavır koyabilmemiz önemlidir. Elbette dileyen Allah, yapan ve yaratan Allah’tır. Lakin bizler bu imtihanı üzerimize düşeni anlayarak yerine getirmek için çalışmalıyız.

İmtihanı aşmak için çözmemiz gereken fitnelere biri de mal fitnesidir. Ta Âdem aleyhisselamdan beri insan için mal fitnesi bir çığ gibi büyüyerek yukarıdan aşağı inmektedir. Karun’u altına alıp çığnemiştir bu çığ. Esasen Karun’u eziz geçtiği gibi, üzerinde ümmet-i Muhammed’den meşhur isimlerin helak olup gittikleri saltanatlar, kavgalar ve savaşlar da fani dünyanın değersiz eşyası üzerindedir.

İsimleri ne kadar farklı olursa olsun, kavga, dünya ve dünya değerleri üzerindedir. Rabbimizin önümüze koyduğu ve imtihanımız olduğunu buyurduğu şeyleri idrak etmek istiyorsak ilk ele alacağımız konulardan biri maldır. Bunun imtihan oluşunun en önemli göstergelerinden biri de “sizi mal ile imtihan edeceğim” buyrulmasıdır. Ancak maldan kaçmamız emredilmemiştir; bu, bizim malı kullanmamızı ama malın bizi kullanmamasını vurgulayan bir hükümdür. Malı kabzamızda tuttuğumuz, onu tapınılır bir şey olarak görmediğimiz sürece imtihanımız da iyi gidiyor demektir.

Eğer bir gün Müslüman, malın kölesi olur ve ona secde eder gibi davranırsa kaybeder. Kaybettiği mal imtihanıdır. Bunu kaybetmek de fitneye düşmektir. Fay hattındaki depremlerden birinde Müslümanlığın kişinin üzerine çökmesidir.

Bunun için mala karşı mümince bir tavrımızın olması, diğer bir ifadeyle mal politikamızın bulunması gereklidir. Bu politikamız sağlam olursa Allah’ın izniyle dünyanın bütün servetine sahip bir mümin, Ebu Bekir ve Abdurrahman ibni Avf radiyallahu anhumanın izinden gider. Maliyla cenneti kazanır. Öbür müminin ise zekât vermesini bile geciktirmeyecek kadar cılız bir birikimi vardır ama onunla cehennemi boylayabilir. Kaybettiren veya kazandıran para/mal değildir; müminin mala karşı politikasıdır.

Fakr u sefalet içinde olmak imtihan kazanmayı garantileyen bir şey asla değildir. Bilakis Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “fakir olmak neredeyse kâfir olmak sayılacaktı” diyecek kadar malsızlığın tehlikesine işaret etmektedir. Burada kâfir olmaktan kasıt, fakirin kolaylıkla küfre düşebileceği anlamını taşımaktadır. Zenginim iman şuuruyla ayakta durmasının daha kolay olacağı üzerine bir his vardır.

Nasıl buluş çağından sonra gençler için bir namaz, oruç, Kur’an okuma-anlama-yaşama bilgisi belirleniyor ve bu aşının gençlere yapılması gerekiyorsa ahir zamana yaklaştıkça, fitneler müminleri çepeçevre kuşattıkça da muhakkak bir mal politikamız bulundurulmalıdır. Ders görerek zekât, namaz, oruç fıkhi kazanmamız gibi bir ‘mal şuur’ ve mala karşı mümin kimliğiyle ilgili şuur da kazanmamız gerekiyor.

Bu, gençlere eğitim verenlerin de sorumluluğundadır, yarın memur olduğunda veya herhangi bir parayı yöneten koltuğa oturduğunda -velev bu para harçlık düzeyinde olsun- mesuliyet altına girecek olanların da. Müminin karşı cinse (erkek veya kadın) belirli bir politikayla yaklaşabilmesi gibi adeta bunun benzeri bir hissiyat olarak -ki Kur’an’ımız malı da şehvetlerimizden biri olarak tanıtmaktadır- Müslüman’ın böyle bir politikası ve kimliği bulunmalıdır.

Dinimiz dünya hayatını beş şey üzerine kurmuştur. Bu beş madde İslam devletinin de vazgeçilmezleridir: Din, can, mal, ırz ve akıl. Sıralaması itibariyle bunların son üçünde bir oynama olabilirse de din ve can daima ilk ikide yer alır. Müslüman bir devlet ve nesil, bu beş şey üzerinden Müslüman olur.

O toplumda din, can, mal, ırz-namus-iffet ve akıl yüzde yüz garanti altındadır. Bunların tam bir garanti altında olması, mesela akıl açısından sakınca oluşturması hasebiyle alkolün yasal suç sınıfına girmesi demektir. Zinaya götüren durumlar bu sebeple yasal suç kabul edilmiştir. Müslüman bir toplumda bir insan öldürmek bütün insanları öldürmek kadar büyük bir suç -bunun için- kabul edilmiştir. Dinini değiştiren bir fert ölüm cezasına çarptırılmıştır zira dini sulandırma, din ibrelerini oynanabilir şeyler hâline getirme büyük bir suçtur.

Öyleyse mal da bizler için ‘günlük yiyeceğin kadarı yeter, gerisi başımızın belası’ diyeceğimiz bir konumda olmadığı gibi tam aksine can, mal, ırz ve akıl gibi korunacaklar cümlesindedir. Hepimizin bildiği meşhur hadis-i şerifte Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz, şehitlik değeri verilen ölümleri sayarken, “malını gaspçıdan ve hırsızdan korurken ölen mümin”i de zikretmiştir. Müslümanlar’ın dinini ve vatanını savunurken ölene şehit dediğimiz gibi, Resûlullah aleyhisselam, cüzdânını vermemek için kendini korumaya çalışırken bıçak darbesiyle ölene, tıpkı namusunu korurken ölen birine biçilen manevî değeri biçmektedir.

Aynı zamanda ‘mal’ın uğruna şehit olunabilecek şeylerden biri durumuna yükselmesi söz konusu olabilmektedir. Caminin-vakfın-zekât paraları da değil kastedilen; kişinin kendi cebindeki parası.

Bu hususta Enfal suresinin 28, Tegabun suresinin 15. ayetleri hepimizin temel ölçüsüdür:

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

“İyi bilin ki mallarınız ve çocuklarınız sizin için fitnedir. Asıl büyük ecir Allah katındadır.”

Fitne, onun yüzünden ayağımızın kayma tehlikesinin olduğu şeydir. Malın ‘fitne’ olması dolayısıyla kötü bir şey olduğunu söylemek, çocuğun da kötü olduğunu söylemeyi gerektirir. Allah Teâlâ kötü olduğunu buyurmuyor, bir fitne (yani imtihan) olduğunu buyuruyor. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, sabah namazının iki rekât sünnetinin dünyadaki her şeyden daha değerli olduğunu söylerken

bunu bir Müslüman için bütün dünyaya denk konuma getirmiş olmaktadır. Çünkü kılınmayan bir sabah namazı için cehennemde Allah'ın bileceği süre boyunca kalınacaktır. Bu yüzden çok değerlidir. Evladı çok iyi yetiştirmek de kişinin cenneti, gafletle yetiştirildiğinde ise cehennemi olur.

Bu bakışı kesinlikle elde etmek zorundayız. Aksi takdirde elimizde cennet sebebimiz olabilecek bir nimeti cahilce kaçırmış oluruz. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem Buharî ve Müslim'de rivayet edilen bir hadis-i şerifinde, "Ben sizin fakir olmanızdan korkmuyorum" buyuruyor. Ümmetimizin büyük bölümünün sefil olması umumî kaderi değildir. Bu durumlar yanlış politikalarla yönetilmenin ve başsız kalmanın sonucudur. İnsanlığın daha yaygın fakirlik yaşadığı zamanlarda Afrika ülkelerinde açlıktan ölümler söz konusu değildi. Bugünkü vaziyet Avrupa'nın sömürmesi ve tembelliği hayat tarzı hâline getirmesi sonucu başımıza gelmiş -Allah'ın izniyle- geçici bir musibettir.

Dünyada mal yüzünden helak olacak seviyeye mecbur değiliz, mal sayesinde iyi Müslümanlık, Rabbimizin rızası üzere yaşamaya adayız üstelik. Ama mal fitnesinin birtakım sıkıntıları da elbette söz konusu olabilir: İnsanların birbirlerinin emeklerini sömürmesi, aldatma, helal olmayan yöntemlerle elde etme, zekâtta sorun yaşama, anne-babaya ve aileye bakım için ayrılması gereken meblağın ayrılmaması, faizin bir milim bile olsa bulaşması, mubahlarda çılgın tüketim yapılması...

İnsanları sömürmeden, hile yapmadan, koltuğu sahtekârca kullanmadan, rüşvete bulaşmadan, yetim hakkı olmaksızın, zekâtı verilerek, faize yanaşılmamış ve mubahları gayri insanî sarf etmemiş bir insanın elindeki mal, Allah'ın nimetidir ve o kula Abdurrahman ibni Avf veya Ebu Bekir radiyallahu anhuma olma yolunda büyük bir lütuftur. İster kadının ister erkeğin elinde olsun, bu Allah'ın bir nimetidir.

Resûlullah aleyhissalatu vesselam Efendimiz, kıyamete yakın gerçekleşecek olaylardan haber verirken, bugün ve önümüzdeki yıllarda elimizi şakağımıza koyup gruplar hâlinde bütün müminlerin tefekkür edip o Resûl-i Ekrem'i konuşturan Allah'ın ne büyük hakikatler konuşturduğunu göreceği bir durumdan söz etmektedir: "Zamanında ayak kabısı olmayan adamların bina yarışı yaptıklarını göreceksiniz."

Bu cümle söylendiği zaman en yüksek ev iki katlıydı. 'Yüksek ev'in bir örneği yoktu. Ama bugün karşımıza çıktı.

Mal düşmanı olamamak aynı zamanda başta ashab-ı kiram olmak üzere ulemamızın ruhbanlıktan men edilmesi sebebiyle de geçerlidir. Bir kiliseye çekilip orada ömrünü güya ibadete adanmış olmak değil; çarşı-pazarlarda, sokaklarda Müslüman olmak ümmetimizin kaderidir. Ancak bu zamanın bir imtihanı olarak anlaşılmayıp kör bir gidişle üzerine yürüdüğümüzde, imtihanımız olan mal fitnesi bu sefer helak nedenimize dönüşür.

Özü helal bir mal politikası için şu hususlara dikkat edilmelidir:

1- Kazanırken ve harcarırken, fani dünyanın fani malını harcadığımızı unutmuyacağız. Dünya fani, malı da kendisi gibi fanidir. Mümin bu 'dünyanın fani olduğu' gerçeğini günün birinde unuttur da sanki dünya ebedîymiş gibi kazanmaya ve harcamaya başlarsa kayıp da o zaman başlar.

Bunun örneği şöyle olabilir: Anne ve baba ezilerek harcanan her türlü mal, dünya ebedileştirilerek harcanmış maldır. Ebedileştirme böyle bir formda gerçekleşir. Yoksa Hıristiyanlar-Yahudiler dâhil aklı olan dinsizler bile dünyada binlerce sene kalabileceklerini iddia etmiyorlar, zaten herkes ölüp gideceğini biliyor. Ama ebedî yaşayacakmışçasına bir ruhun sahibi insanlar harama daha çabuk kayıyorlar, rüşvet alma ihtimalleri yüksek ve imzalarını yanlış yönde kullanma olasılıkları çok.

2- Mümin insan, devletlerin vergi-fatura takibi gibi Allah'ın da harcanan ve kazanılan malı takip ettiğini, bu takibin de kıyamet günü önüne konacağını bildiğinde ve bu bilgisinde samimi ise o kimse acından ölür ama yetimin bir lirasını, faizden bir lirayı yemez.

Çünkü müminin düşüncesi 'kazandım ve yedim, bitti' minvalinde değildir. Kazandığını, kazanıp yediğinin de hesabına hazırlandığını bilir. Hesap gününün 'muhtemel' hâle getirilmesi yahut o güne kadar bir çaresinin bulunabileceğinin düşünülmesi harama açılan kapının adıdır. Ahiret günü ve amel defteri anlayışı müminin gözünde ciddileşip 'amel defteri' sanki şimdi önüne konmuş gibi bir şuurda olduğu zaman harama düşülmez, Allah'ın izniyle.

3- Rabbimizin kaderine imanımız fren sistemimizdir. Mal hırsını frenleyebilecek -ki bunu içimize veren Allah'tır ve herkeste bulunur; çocukken adı harçlık, büyükken kazançtır- olan, "alın teriyle çalışıyorum, teklifleri değerlendiriyorum, biriktiriyorum, israf etmiyorum ve elimde bu ay şu miktar kaldı; kaderim buymuş" demek ve huzur içinde uyuyabilmektir. Bu gerçekleştirilebildiğinde, fakirlik de bir nevi rahatsızlık vermeyen şey olarak görülür.

Bugün ben bir adet muz yedim. Bu muz, ben yaratılmadan binlerce sene önce benim defterime, yiyeceğim şey olarak yazılmıştı ve Alanya'da o muzun büyüdüğü ağacın belki bir milyonuncu tohumunun üzerinde, bu yıl İstanbul'da onu yiyeceğim yazılıydı. Ben göremiyorsam da iman ediyorum ki Rabbim, benim yiyeceğim muzu değil en küçük bir gıdayı bile yaratılmamdan önce kaderime yazmıştı. Kadere iman budur. Bu kadere Rabbimiz yazmıştır ve o kaderden asla taviz yoktur.

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem öyle bir ölçü koyuyor ki onu kazandığımızda huzur içinde oluruz: "İki şeyden kaçamazsınız: Ecel ve rızık sizi kovalar."

Ölümden (ecel) kaçamayacağımızı zaten biliyoruz ancak Peygamber'imizin söylediğine dikkat ediniz; bize yazılan rızıktan da ölümümüzden kaçamadığımız gibi kaçamıyoruz. Yazılan rızığımız bize illa ulaşacak ve onu illa edineceğiz-yiyeceğiz.

Elhamdülillah, böyle iman ediyoruz ve elhamdülillah, bu iman üzere ölmek istiyoruz.

4- Kadere teslimsek ve Allah Teâlâ'nın malımızla ilgili bize hesap soracağına iman ediyorsak şunu da bileceğiz: 100 gram altınla ölenin hesabı 90 gram altınla ölenin hesabı gibi hiçbir zaman değildir. Aynı zaman uzunluğunda yaşamış iki insandan birinin bütçesi toplam 100 gram altınmış; dünyada gözünün gördüğü toplam para bu. Diğer müminin bütçesi ise 90 gram. Malın hesabı yapıldığında kıyamet günü, 100 gram hesabı olanın muhasebesi daha uzun sürecektir.

Çok mal, çok hesap demektir. Çok hesap, çok terlemek demektir.

Bu tabii ki yine mal edinmekten kaçmamız için bir gerekçe değildir, olamaz. Bu beyanlar gerçeği anlamak, gerçekçi olmak içindir.

Çoluk çocuk sahibi olanların nispeten kolay anlayacakları bir örnek de dikkatimizi çekmelidir:

Sahabe-i kiram efendilerimiz Resûlullah aleyhisselama gelip malının tamamını Allah yolunda infak olarak kabul etmesini istediklerinde kabul etmiş miydi? Hayır. O kişiye, malının bütününe infak etmesinin doğru olmadığını buyurmuş ve kabul etmemişti. "Bari yarısını vereyim" diyene de yarısını da vermesinin doğru olmadığını buyurmuş, evindeki ailesine ayırmasını tavsiye etmiş ve şöyle bir kural getirmişti: "Elinde ne kadar varsa onun üçte birini sadaka ver. Çünkü senin çocuklarını kimseye muhtaç olmayacak şekilde zengin bırakman, başkalarına muhtaç bırakmandan daha hayırlıdır."

Mümin bir evlada çok mal bırakmak, başkasının bıraktığından daha fazla bırakmış olmakla yine hasenat olarak yazılıyor ve kıyamet günü kazanç sebebine dönüşüyor. Şeriatımızda kuru kuruya mal-mülk düşmanlığı yoktur; mala mal olma, mal karşısında esir düşme düşmanlığı vardır.

Mala Allah'ın koyduğu yerden bakan biri asla zarar etmez. Biraz yukarıdaki hadis-i şerifte de görmekteyiz ki Allah Teâlâ, çocuklarına kendisinden sonra kullanılmak üzere biraz daha fazla mal bırakan kimseden daha çok razı olmaktadır. Resûlullah herkesin çocuğuna bir araba, bir daire ve beş

sene de yetecek para bırakmasını buyurmamış ama herkesin kendi standardında ailesini iyi durumda bırakmasını buyurmuştur.

Mal çoğaldıkça da hesap ve imtihan, bununla paralel biçimde de stres artacaktır. Bunun içindir ki asgarî ücretle çalışan kimseler çayını içip keyiflenmeye vakit bulur ama parasını saymaya imkânı olmayan zenginler evlerine istedikleri vakitte gidemezler, gitseler de istedikleri gibi uyuyamazlar. Kıyamet günü de iyi yönlendirilememiş bir mal politikasının hesabı kişiye sıkıntı ve stres verecektir.

5- Bugüne kadar yalnızca çalıp çırpılmamak, faiz-gasp düşmanlığı gibi konu kalemleri son derece basit düzlemde ele alınıp vaaz ve eğitim mevzusu edilmiştir. Bizlerin artık paranın, saat başı borsa haberlerinin, çoluk çocuğa kadar herkesin döviz politikalarından haberdar bulunduğu zamanın Müslümanları olarak çocuklarımıza abdest-namaz-oruç öğrettiğimiz gibi 'para'nın da nasıl Müslümanlaşacağını öğretmemiz gereklidir.

Gençleri Müslümanca yetiştirmek üzere kurulmuş vakıflar, dernekler, camilerde eğitim veren hoca efendiler de beş yaşındaki çocuğun standartları ve on yaşındaki çocuğun o yaştaki idrakine, daha büyüklerin kabiliyetlerine ve kapasitelerine göre Müslüman'ın mala karşı hassasiyetleri ve malı iman ettirme gayreti gibi konulara kesinlikle dâhil olmalıdırlar. Bu konuda Müslümanlar'ın bir politikası olmalıdır.

En başta Diyanet olmak üzere çocuklarımız için eğitim dokümanı hazırlayan kurumlar hangileriye, nesillerin "paradan kaç!" politikası yerine paranın ümmet-i Muhammed'in ve kelime-i tevhit sahiplerinin elinde olması ve onların da belli ilkeler doğrultusunda hareket etmeleri gerektiği üzere taktik yürütmelidirler.

Bu yapılamazsa olacak şey şudur: Camileri doldururuz, hacca anca kurayla gidecek kadar yoğun oluruz, imam-hatiplerimiz sokak başı bulunur; ama mala gelince ortalıkla kaybolur gideriz. Camileri kazandığımızı zannederken İblis bizi dövizcinin önünde bekliyordur ancak anlayamayız. Biriktirdiğimiz para bizzat kendimizin ölüm fermanı olur, çekimizi-senedimizi de o fermana imza olarak imzalarız.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.